

Razvijanje kompetence postavljanja aktivirajočih vprašanj na področju svetovalnega dela

Developing the Questioning Competence in Consulting Work

Mag. Janja Šetor,

Vrtec Tezno Maribor

19

Izvleček

Zagotavljanje kakovosti pri delu pomeni skrb za lastni profesionalni razvoj. V prispevku je predstavljeno raziskovanje lastne prakse svetovalnega delavca z vidika elementov formativnega spremljanja, ki je rezultat dvoletnega sodelovanja z Zavodom RS za šolstvo v razvojni nalogi z naslovom Uvajanje formativnega spremljanja in inkluzivne paradigme pri svetovalnem delu v vrtcu (2018–2020). Predstavljene so nekatere dejavnosti, ki so bile izvedene v okviru načrtovanega osebnega cilja – razvijanja kompetence svetovalnega delavca za postavljanje aktivirajočih vprašanj. Kompetenca postavljanja vprašanj pri svetovalnem delu pomembno vpliva na zagotavljanje maksimalne aktivnosti vseh deležnikov v svetovalnem procesu, kar je predpogoj za inkluzivni vrtec.

Ključne besede:

profesionalni razvoj, svetovalno delo, postavljanje vprašanj, razvojna naloga.

Abstract

Ensuring work quality means caring for one's own professional development. The article describes a consultant's exploration of their own practice from the perspective of formative assessment, which is the result of a two-year collaboration with the National Education Institute Slovenia presented in the developmental work titled *Implementing Formative Assessment and an Inclusive Paradigm in Kindergarten Consulting Work* (2018–2020). It includes some of the activities implemented in the framework of a personal goal – developing the consultant's questioning competence. The questioning competence in consulting work plays an important role in ensuring the maximum engagement of all stakeholders in the consulting process, which is a prerequisite for an inclusive kindergarten.

Keywords:

professional development, consulting work, questioning, development work.

Uvod

V šolskem letu 2018/19 sem se odzvala povabilu in pristopila k sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo v razvojni nalogi Uvajanje formativnega spremljanja in inkluzivne paradigme pri svetovalnem delu v vrtcu.

Razvojne dejavnosti spadajo med temeljne dejavnosti svetovalne službe v vrtcu. Svetovalni delavec je vpet v vzgojno-izobraževalni proces na različnih področjih dejavnosti: svetovalno delo z otroki, svetovalno delo s starši in svetovalno delo s strokovnimi delavci, ki delajo v oddelkih predšolske vzgoje (Programske smernice 2008). Pri svojem delu želim biti v podporo vsem deležnikom, kar pa tudi od mene zahteva nenehno strokovno izpopolnjevanje.

V šolskem letu 2018/19 sem si zadala cilj, da želim nadgraditi svojo kompetenco postavljanja aktivirajočih vprašanj in svoj učni proces spremljati z vidika

formativnega spremljanja. Pri pripravi letnega delovnega načrta svetovalnega delavca sem razvojno nalogo umestila v področje svetovalnega dela s strokovnimi delavci, in sicer kot podporo pri profesionalnem razvoju vzgojiteljev na strokovnih aktivih.

Aktivirajoča vprašanja pri svetovalnem delu v vrtcu

Delo svetovalnega delavca v vrtcu je raznoliko in pestro. V procesu svetovanja se srečujemo z vsemi deležniki vzgojno-izobraževalnega procesa. Postavljanje vprašanj je ena izmed strategij, ki jo svetovalni delavci uporabljamo pri svojem delu s starši in otroki. Z zastavljanjem dobrih vprašanj bomo tudi vzgojiteljem v boljšo strokovno oporo pri raziskovanju njihove lastne prakse. »Kakovost vprašanja namreč določa kakovost mišljenja oz. čim boljša so vprašanja, tem boljše

Preglednica 1: Umestitev razvojne naloge v programske smernice za svetovalno delo v vrtcih (2008)

PROGRAMSKES SMERNICE ZA SVETOVALNO DELO V VRTCIH (2008)	
Razvojne dejavnosti spadajo med temeljne dejavnosti svetovalne službe v vrtcu.	
Osnovna področja dejavnosti:	
- svetovalno delo z otroki - svetovalno delo z vzgojitelji in vzgojitelji predšolskih otrok – pomočniki vzgojiteljev - svetovalno delo s starši	
RAZVOJNA NALOGA (2018/19): Postavljanje aktivirajočih vprašanj Osební cilj: Razvijanje kompetence svetovalnega delavca za postavljanje aktivirajočih vprašanj.	
Sodelovanje svetovalne službe pri strokovnem izobraževanju in usporabljanju vzgojiteljev prešolskih otrok: - Sodelovanje in (so)vođenje aktivov vzgojiteljev. - Svetovalni delavec v andragoški vlogi in kot opora pri vzgojiteljevem profesionalnem razvoju.	
SPREMLJAVNA PO ELEMENTIH FORMATIVNEGA SPREMLJANJA (FS)	
Formativno spremljanje: - nameni učenja in kriterij uspešnosti - dokazi - povratna informacija vprašanja v podporo učenju - samovrednotenje in vrstniško vrednotenje	Formativno spremljanje v vrtcu: - aktivna vključenost otrok v proces - dokazi - povratna informacija - učenje otrok od otrok - vrednotenje in samovrednotenje

je mišljenje, ki sledi.« (Kompore in Rupnik Vec 2016, str. 85; povzeto po Paul in Elder 2002; Marentič Požarnik in Plut Pregelj 2009). Poglobljeno razmišljanje nas usmerja k bolj kakovostnemu načrtovanju in izvedbi vzgojno-izobraževalnega dela.

Aktivirajoča vprašanja so tista, ki spodbujajo (Holcar Brunauer idr. 2016):

- ustvarjalno razmišljanje, raziskovanje, primerjanje, sklepanje;
- uporabo in povezovanje znanj z novimi problemskimi situacijami;
- ugotavljanje, kje so potrebne izboljšave obstoječega.

Na prvi pogled se mi je zdelo postavljanje vprašanj zelo enostavna in znana tema, po premisleku pa sem ugotovila, da bi načrtovanju in analizi postavljanja aktivirajočih vprašanj lahko posvečala več časa. Tako bi lažje ugotovila, ali moja vprašanja podpirajo poglobljeno razmišljanje pri sogovornikih in kako. Svoje ugotovitve sem podprla tudi z elementi formativnega spremljanja, ki jih predstavljam v preglednici 2.

Formativno spremljanje moje prakse in učenja se mi je zdelo zelo zanimivo in velik izziv. Iz preglednice je razvidno, da sem poudarila element formativnega spremljanja – vprašanja v podporo učenju. Tako sem najprej preverila svoje predznanje na področju strategij postavljanja vprašanj in ugotovila, da želim razširiti nabor aktivirajočih vprašanj, jih načrtovati in samoevalvirati prek povratne informacije vzgojiteljev, s katerimi sodelujem na aktivih vzgojiteljev.

Preglednica 2: Umestitev razvojne naloge po elementih formativnega spremljanja (prirejeno po Štraser in Bevc 2018)

Osební cilj razvojne naloge 2018/19	Razvijanje kompetence svetovalnega delavca za postavljanje aktivirajočih vprašanj
POUDARJENI ELEMENT FORMATIVNEGA SPREMLJANJA	Vprašanja v podporo učenju
NAČRTOVANJE NAMENOV UČENJA IN KRITERIJEV USPEŠNOSTI	Katera vprašanja spodbujajo razmišljanje? V čem sem dobra? V katerih situacijah dobro postavljam vprašanja? Kaj bi lahko izboljšala?
PREDZNANJE Kaj že vem/zmorem?	
CILJI Kaj želim in kako bom vedela, da sem pri tem uspešna?	Kateri vidik postavljanja vprašanj želim izboljšati? Kateri so kriteriji uspešnosti dobrega postavljanja aktivirajočih vprašanj?
STRATEGIJA Kako bom to dosegla?	Kdaj? Na aktivih (svetovalnih pogovorih, učnih sprehodih ...). Kako? Z načrtovanjem vprašanj.
DOKAZI Dokazi o napredku	Analiza zapisanih/postavljenih vprašanj prej in potem Zbir/nabor zapisov vprašanj v svojem dnevniku (Samo)izobraževanje – zapiski Pripomoček za samoevalvacijo postavljanja vprašanj
POVRATNA INFORMACIJA	Povratne informacije vzgojiteljev Povratne informacije »razvojníc« (tj. skupina svetovalnih delavk in ena od svetovalk ZRSS za svetovalno delo v vrtcih) na delovnih srečanjih v okviru razvojne naloge Povratne informacije na predstavitev (npr. študijska skupina, regijska srečanja)
SAMOEVALVACIJA Kako učinkovita sem bila?	Analiza vprašalnikov in povratne informacije vzgojiteljev so pokazatelj napredka pri postavljanju aktivirajočih vprašanj.

Pregled nekatere literature (Godinho in Wilson 2008; Holcar Brunauer idr. 2016; Kompare in Rupnik Vec 2016; Marentič Požarnik in Plut Pregelj 2009; NCCA 2015; Rutar Ilc, Tacer in Žarkovič Adlešič 2014) pokaže, da obstajajo različne skupine vprašanj, ki jih družijo skupne značilnosti. Na študijski skupini za svetovalno delo v vrtcih smo že v šolskem letu 2016/17 spoznali kriterije za dobra vprašanja. Ne glede na to, komu postavljamo vprašanja (odraslemu ali otroku), morajo biti jasna, razumljiva, raznolika, v večini odprta, kratka in jedrnata, aktivirajoča ter stopnjevana (Malešević 2016). Predvsem moramo biti pozorni tudi na to, da sogovorniku pustimo dovolj časa za odgovor.

Pri postavljanju aktivirajočih vprašanj izhajamo iz perspektive, kako sogovornik, npr. strokovni delavec, razume aktualni (strokovni) problem oziroma izziv. S pomočjo aktivirajočih vprašanj ima priložnost poglobljenega razmišljanja in razjasnjevanja obravnavanega izziva, preizkušanja ugotovitev v praksi in evalviranja. Pogoji, ki mora biti zagotovljen za takšno raziskovanje lastne prakse, je varna učeča se skupina, v kateri je razmišljanje vseh sodelujočih zaželeno in je eden od načinov učenja.

V praksi najbolj poznamo delitev vprašanj na **vprašanja zaprtega in vprašanja odprtega tipa**. Na vprašanja odprtega tipa je sprejemljivih več odgovorov, ki največkrat niso v celoti predvidljivi. Vprašanja zaprtega tipa pa so tista, na katera po navadi obstaja samo en pravi odgovor (Marentič Požarnik in Plut Pregelj 2009). Pregled strokovne literature pokaže, da poznamo še več klasifikacij vprašanj. Izbrala sem le nekaj primerov, ki jih navajam.

Vprašanja v coachingu avtorice Rutar Ilc, Tacer in Žarkovič Adlešič (2014, str. 66–75) delijo na:

- problemsko in ciljno naravnana vprašanja,
- posebne cikle vprašanj.

Problemsko naravnana vprašanja vračajo sogovornika na problem. Primeri takšnih vprašanj so: V čem je problem? Koliko časa že imaš ta problem? Kdo je kriv za to? Kaj je vzrok, da problem še ni rešen? Kaj moramo storiti?

S **ciljno naravnanimi vprašanji** pomagamo sogovornika opolnomočiti in aktivirati za iskanje novih mož-

nosti. Primeri takšnih vprašanj so: Kaj se (ti) dogaja? Kaj želiš (drugače)? Kdaj ti je že kaj podobnega uspelo? Kako lahko narediš drugače? Kako boš vedel, da si dosegel cilj? S katerimi viri razpolagaš? Kaj ti bo pomagalo začeti? Kakšen bo tvoj prvi korak?

Posebni cikli vprašanj se delijo na vprašanja za raziskovanje in vprašanja za umeščanje oz. ustvarjanje »velike slike«. **Vprašanja za raziskovanje** (členjenje navzdol) spodbudijo k natančnosti (npr. Kaj natančno se dogaja? Kaj/koga natančno misliš s tem?), konkretizaciji (npr. Za katere situacije lahko to rečeš? Kdaj natančno se zgodi to? Kaj pa je drugače?), rahljanju glagolov (npr. Kdaj je na mestu »morati«, kdaj pa kaj drugega? Kaj lahko nadomesti besedo »moram«? Kaj moraš, česa ti pa ni treba?) in soočanju (npr. Kako x vodi k y? Kakšna je povezava?).

Vprašanja za umeščanje oz. ustvarjanje »velike slike« (členjenje navzgor) so primerna za osmišljanje določenih korakov, odločitev in izbir. Navajam nekaj primerov teh vprašanj: Kaj dobrega (ti bo to prineslo)? K čemu bo to prispevalo? Kaj je pri tem dragoceno, pomembno zate? Kaj pa za druge, ki so povezani s teboj? Kaj bo (zate) zaradi tega drugače? Kaj je najširši kontekst?

Da bi pri postavljanju vprašanj lahko kar najbolj sledili **stopnjevanju vprašanj**, pogosto uporabljamo Bloomovo taksonomijo kognitivnih ciljev kot eno izmed orodij za postavljanje vprašanj. Klasifikacija vprašanj tako sledi taksonomiji kognitivnih ciljev. Če sledimo Bloomovi taksonomiji (Kompare in Rupnik Vec 2016, str. 86; Holcar Brunauer idr. 2016, str. 7–8), lahko oblikujemo vprašanja, ki so usmerjena na:

1. **znanje** in spodbujajo obnovo; primeri vprašanj: Katere? Kdaj? Kje? Kako? Kdo?
2. **razumevanje** in zahtevajo razlago ter »prevajanje« podatkov iz ene oblike v drugo; primeri vprašanj: Zakaj? Kateri? Kako?
3. **uporabo**, ki spodbuja sogovornika, da usvojeno znanje uporabi v neznanih situacijah, v

praksi; primeri vprašanj: Kje lahko uporabim to znanje? Kako se to znanje uporablja?

4. **analizo**, ki spodbujajo členitev procesa na situacije ter raziskovanje medsebojnih odnosov med elementi; primeri vprašanj: Kakšne so posledice x? Kaj je temeljna ideja? Kateri so elementi? V kakšnem medsebojnem odnosu so?
5. **sintezo in ustvarjalnost**, ki spodbujajo uporabo različnih znanj, kombiniranje na nove načine, povezovanje obstoječega znanja na nove načine; primeri vprašanj: Kakšna so nova vprašanja? Kako je povezano s tem, kar že veš? Kakšno idejno rešitev si lahko zamisliš na dani problem? Kako bi lahko še drugače razumel in pojasnil?
6. **vrednotenje in kritično presojo**, pri katerih sogovornik po danih (ali lastnih) kriterijih presoja, zagovarja, osvetli, predpostavlja, ugotavlja, kje je potreben razvoj novega ali izboljšanje obstoječega; primeri vprašanj: Po čem lahko presodiš kakovost x? Kako je še mogoče pogledati na x? Kakšne so predpostavke za tem? Katere so omejitve?

Bloomova taksonomija je tako samo eno od pomagal za ozaveščanje raznolikih namenov in kakovosti vprašanj, ki jih poznamo, obstajajo pa še druga (Kompere in Rupnik Vec 2016).

Avtorici Marentič Požarnik in Plut Pregelj (2009, str. 113) predstavljata Gallovo klasifikacijo vprašanj glede na to, kakšno mišljenje spodbujamo z vprašanji:

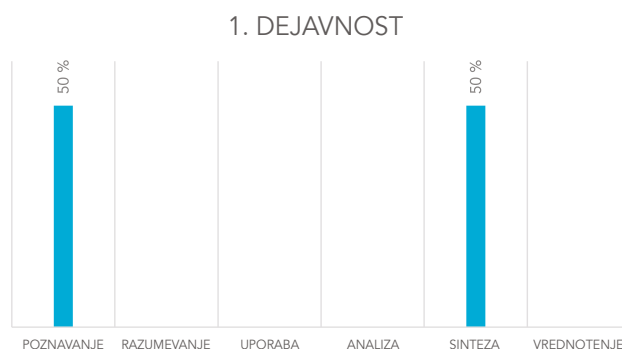
- vprašanja po **zapomnitvi** podatkov in naučene snovi,
- vprašanja, ki zahtevajo **analitično mišljenje**,
- vprašanja, ki zahtevajo **ustvarjalno mišljenje**,
- vprašanja, ki zahtevajo **kritično mišljenje**.

Primer postavljanja aktivirajočih vprašanj na srečanjih aktivov vzgojiteljev

Na področju svetovalnega dela s strokovnimi delavci v našem vrtcu med drugim sodelujem v petih aktivih vzgojiteljev predšolskih otrok. V začetku šolskega leta 2018/19 sem 26 vzgojiteljem predstavila namen svoje naloge in jih poprosila, naj mi povedo oz. zapišejo, katera vprašanja na aktivih so se jim zdela aktivirajoča in zakaj tako mislijo. Za lažje sledenje sem ključna vprašanja zapisala in jih dala vzgojiteljem že nekaj dni pred aktivimi. Vzgojitelji so nato sami povedali oziroma zapisali svoja mnenja, ki sem jih zbrala in pregledala. Pomembno se mi zdi poudariti, da sem kljub nekaterim načrtovanim ključnim vprašanjem v pogovoru puščala dovolj časa in prožnosti tudi za postavljanje drugih vprašanj, ki so se oblikovala glede na temo pogovora.

Ugotavljanje stanja – povratna informacija članov aktiva o mojih vprašanjih

Ker sem v prvi dejavnosti v mesecu novembru 2018 želela ugotoviti posnetek stanja v zvezi s postavljanjem vprašanj, sem vprašanja zapisala tako, kot se po navadi pripravljam na aktivne. Zapisala sem štiri ključna vprašanja, ki so bila izhodišča za pogovore v aktivih. Po zbranih zapisih ter ustnih povratnih informacijah vzgojiteljev sem se odločila, da vprašanja umestim po Bloomovi taksonomiji (Anderson idr. 2016). Iz grafa na sliki 1 lahko razberemo, da so bila vprašanja pov-

Slika 1: Dejavnost, izpeljana novembra 2018

prečno v 50 odstotkih primerov vezana na izražanje stališč in poznavanje teme, ter v 50 odstotkih primerov usmerjena na sintezo. Na podlagi ugotovitev sem načrtovala nadaljnje aktivnosti.

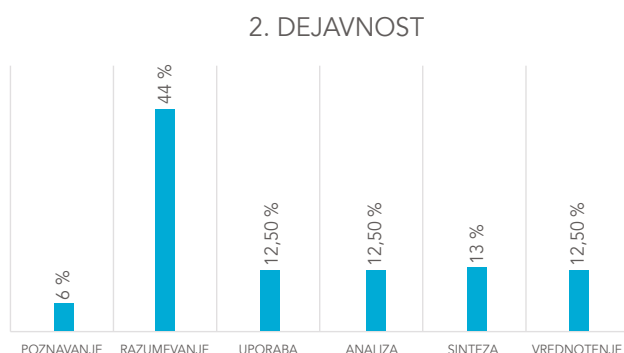
Oblikovanje namena mojega profesionalnega razvoja in kriterijev uspešnosti

Kot je omenjeno v uvodu, sem si v šolskem letu 2018/19 zadala cilj, da želim nadgraditi svojo kompetenco postavljanja aktivirajočih vprašanj in svoj učni proces spremljati z vidika formativnega spremljanja. Na podlagi ugotovitev, ki sem jih pridobila s posnetkom stanja, sem kot kriterije uspešnosti opredelila:

- povečanje števila aktivirajočih vprašanj, ki spodbujajo višje taksonomske ravni mišljenja,
- povratna informacija vzgojiteljev na aktivih z vsebinsko obogatenimi odgovori in refleksijami na višjih taksonomskih ravneh,
- izdelava pripomočka za samoevalvacijo postavljanja vprašanj,
- nabor vprašanj iz literature za uporabo v praksi.

Povratna informacija članov aktiva vrtca in dokazi o mojem napredku

Pri načrtovanju vprašanj sem v drugi dejavnosti marca in aprila 2019 uporabila stopnjevanje vprašanj po Bloomovi taksonomiji. Nabor vprašanj v drugi dejavnosti

Slika 2: Dejavnost, izpeljana marca in aprila 2019

je bil sicer daljši (16 vprašanj), vendar je bila opazna razlika v napredku pri postavljanju aktivirajočih vprašanj. Na podlagi povratnih informacij vzgojiteljev in njihovih odgovorov na aktivih sem ugotovila, da sem z vprašanji spodbudila njihovo razmišljanje na višjih taksonomskih ravneh. Iz grafa (slika 2) je razviden dokaz o mojem napredku, saj so vprašanja, ki sem jih postavljala, porazdeljena med vse taksonomske ravni.

V preglednici 3 navajam samo nekaj primerov vprašanj višjih taksonomskih stopenj, kamor aktivirajoča vprašanja tudi umeščamo. Primeri vprašanj so vzeti iz druge dejavnosti, ki je bila izpeljana marca in aprila 2019. Za lažje razumevanje konteksta odgovorov vzgojiteljev, ki so zapisni v preglednici, pa morda ni odveč razložiti, da smo v aktivih po korakih akcijskega raziskovanja raziskovali vpliv spontane igre na socialno in emocionalno učenje otrok.

Medsebojna povratna informacija svetovalnih delavk članic razvojnega tima

V času trajanja razvojne naloge Uvajanje formativnega spremljanja in inkluzivne paradigme pri svetovalnem delu v vrtcu smo razvojni tim sestavljale tri svetovalne delavke iz različnih slovenskih vrtcev in svetovalka z Zavoda RS za šolstvo. V dveh letih smo se devetkrat srečale v živo, v času zaprtja vrtcev pa smo nekaj srečanj izvedle na daljavo. Del srečanj smo namenile podajanju povratnih informacij z namenom strokovne rasti na področjih, ki smo jih izbrale za nadgradnjo naše prakse svetovalnega dela. Medsebojna podpora in učenje v varnem učečem se razvojnem timu sta bila pomembna dejavnika profesionalne rasti vsake izmed nas.

Samovrednotenje razvoja moje kompetence postavljanja aktivirajočih vprašanj in sodelovanja v razvojni nalogi

Z dvoletno vključitvijo v razvojno nalogo Uvajanje formativnega spremljanja in inkluzivne paradigme pri

Preglednica 3: Primeri razvrstitve vprašanj po višjih taksonomskih stopnjah, 2019

Primer vprašanja svetovalnega delavca	Primeri odgovorov vzgojiteljev kot povratna informacija
Uporaba Kaj ste se naučili od drugih sodelavcev? Kako boste to uporabili v praksi?	»Spoznala sem drugačen pristop spremljanja, ki ga bom občasno s pridom uporabljala. To mi bo v veliko pomoč za samo načrtovanje in pripravo na pogovorno uro.« »Sprotni pogovor s sodelavci je potrdil določene dileme. Skupaj smo iskali rešitve in dajali predloge.« »Vsak strokovni delavec ima svoj pristop, kako se je lotil načrtovane naloge in jo izpeljal. Zato je dobro, da smo seznanjeni z različnimi pristopi in jih tudi mi poskušamo preizkusiti v svoji praksi.«
Analiza Kaj pomenijo podatki (morda vzorci)? Kako so podatki povezani? Kateri podatki izstopajo? Kako so si podobni ali različni zapisi glede na koticke?	»Podatki nam povedo, koliko so otroci večji pri uporabi socialnih in emocionalnih veščin.« »Otroci imajo na področju samouravnavanja in sodelovanja največ težav. S tem se bo treba v bodoče v skupini še ukvarjati.« »Izstopajo podatki, vezani na področja: spretnosti za medsebojno sodelovanje in razvijanje pozitivnih odnosov, takoj za tem pa socialno zavedanje.« »Opazila sem, da je veliko otrok sposobnih sodelovati v spontani igri, se dogovarjati, obvladovati konflikte, primerno komunicirati.« »V vseh koticikih so v ospredju spretnosti za razvijanje pozitivnih odnosov, pri igri na prostem pa se pojavi zaznava občutij drugih, empatija.«
Sinteza in ustvarjalnost Kakšne posledice bodo imela vaša spoznanja pri načrtovanju in izvajanju vašega dela?	»Otrokom bom poskušala dati več časa, prostora, možnosti za spontano igro.« »Pridobila sem boljši vpogled v otroke, ki niso v ospredju.« »Najprej bom načrtovala več igre otrok.«
Vrednotenje in kritična presoja Kaj ste se naučili o sebi kot vzgojitelju?	»Težko je biti v vlogi objektivnega opazovalca.« »Da pri opazovanju ne smem hiteti.« »Kako pomembno je opazovanje otrok med spontano igro, da otroci potrebujejo čas za to igro; naučila sem se tudi, da je treba stvari dokumentirati (fotografije, zapisi, še bolj pa posnetki).« »Spoznala sem, kako velik vpliv imamo strokovni delavci ter kako je pomembno, da nam otroci zaupajo in so sprejeti takšni, kot so.« »Zame kot vzgojiteljico je bilo načrtovanje teh veščin izziv, saj sem prvo leto vzgojiteljica.«

svetovalnem delu v vrtcu sem svojo prakso svetovalnega dela nadgradila na več področjih.

- Poleg osebnega načrta za vsako šolsko leto, v katerem sta bila opredeljena potek in spremljanje razvojne naloge, smo vse članice razvojnega tima vodile lastne **portfolie** (slika 3). To je bil zame nov izziv. O vsebini portfolia smo se pogovarjale na srečanjih razvojnega tima. Tako sem ga oblikovala po priporočilu kolegice, in obsega referenčni okvir mojega dela (po letnem delovnem načrtu in smernicah), osebno naravnost do svetovalnega dela (močna, šibka področja, kompetence, kolo ravno-vesja), zbir različnih dokazil (potrdila, literatura,

zapiski literatura, drsnice s srečanj idr.), zapisnike srečanj razvojnega tima (in osebne zapiske), refleksije na srečanja ter osebni načrt z dokazili in zapisi izvedenih nalog za šolski leti 2018/19 in 2019/20. Prebiranje refleksij v portfoliu mi vedno znova omogoča nove uvide o moji praksi in napredkih, ki sem jih dosegla pri postavljanju vprašanj. Hkrati dobim tudi nove ideje za delo.

- **Nabor vprašanj**, ki sem ga zbrala iz literature in prakse v tem obdobju, uporabljam pri svetovalnem delu. V pomoč je tako meni kot tudi drugim strokovnim delavcem pri pripravi na pogovore z različnimi deležniki.

Slika 3: Portfolio svetovalne delavke

- V času sodelovanja v razvojni nalogi sem za svoje potrebe priredila tudi **Pripomoček za samooceno postavljanja kakovostnih vprašanj za različne svetovalne pogovore** (prirejeno po Holcar Brunauer idr. 2016; NCCA 2015). Pripomoček uporabljam predvsem po načrtovanih pogovorih v namen spremljave kompetence postavljanja kakovostnih vprašanj. Tako lahko dobim vpogled v svoj napredek in kje so še možnosti za izboljšave.

- **Formativno spremljanje** sem začela uporabljati kot način razmišljanja pri svetovalnem delu in sem v podporo tako strokovnim delavcem vrtca pri uvažanju formativnega spremljanja kot tudi vodstvu kot članica ožjega strokovnega tima in aktiva za kakovost v vrtcu.

Sklep

Vključitev v razvojno nalogo vidim kot veliko dodano vrednost pri svojem vsakdanjem delu. Eno od najpomembnejših spoznanj je zagotovo boljše razumevanje in uporaba formativnega spremljanja pri svetovalnem delu z vsemi deležniki. Pridobljeno znanje in izkušnje že prenašam na svoje sodelavce v različnih aktivih, v katerih skupaj nadgrajujemo profesionalni razvoj tudi pri drugih nalogah in projektih. S prispevkom o formativnem spremljanju razvoja kompetence svetovalnega delavca za postavljanje aktivirajočih vprašanj želim na eni strani obogatiti prakso svetovalnega dela, na drugi strani pa deliti svoje izkušnje in spodbuditi učenje drug od drugega (kolegialno učenje). ■

Viri in literatura

- Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., Airasian, P. W., Cruikshank, K. A., Mayer, R. E., Pintrich, P. R., Rath, J. D., Wittrock, C. (ur). (2016). *Taksonomija za učenje, poučevanje in vrednotenje znanja: revidirana Bloomova taksonomija izobraževalnih ciljev*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Čačinovič Vogrinčič, G., Bregar Golobič, K., Bečaj, J., Pečjak, S., Resman, M., Bezić, T. ... Šmuk, B. (2008). *Programske smernice: Svetovalna služba v vrtcu*. Ljubljana: Zavod RS šolstvo.
- Godinho, S. in Wilson, J. (2008). *Ali je to vprašanje?: strategije postavljanja in spodbujanja vprašanj: preizkušeni nasveti in zamisli za učinkovito poučevanje*. Ljubljana: Rokus Klett.
- Holcar Brunauer, A., Bizjak, C., Cotič Pajntar, J., Borstner, M., Eržen, V., Kerin, M. ... Zore, N. (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju: priročnik za učitelje in strokovne delavce. Vprašanja v podporo učenju: zvezek 4*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Holcar Brunauer, A., Bizjak, C., Cotič Pajntar, J., Borstner, M., Eržen, V., Kerin, M. ... Zore, N. (2016a). *Formativno spremljanje v podporo učenju: priročnik za učitelje in strokovne delavce. Formativno spremljanje v vrtcu*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Holcar Brunauer, A., Bizjak, C., Cotič Pajntar, J., Borstner, M., Eržen, V., Kerin, M. ... Zore, N. (2016b). *Formativno spremljanje v podporo učenju: priročnik za učitelje in strokovne delavce. Dokazi: zvezek 2*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Kompare, A. in Rupnik Vec, T. (2016). *Kako spodbujati razvoj mišljenja: od temeljnih miselnih procesov do argumentiranja*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Malešević, T. (2016). *Formativno spremljanje napredka otroka in svetovalno delo v vrtcu*. Gradivo predstavitev na študijski skupini za svetovalno delo v vrtcih. ZRSŠ.
- Marentič Požarnik, B. in Plut Pregelj, L. (2009). *Moč učnega pogovora: poti do znanja z razumevanjem*. Ljubljana: DZS.
- NCCA. (2015). *Effective Questioning. Focus on Learning*. Dostopno na https://www.ncca.ie/media/1924/assessment-booklet-2_en.pdf (2. 9. 2019).
- Rutar Ilc, Z., Tacer, B. in Žarkovič Adlešič, B. (2014). *Kolegialni coaching: priročnik za strokovni in osebnostni razvoj*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Štraser, N. in Bevc, V. (2018). *Spodbujanje razvoja veščin sodelovanja in komuniciranja s formativnim spremljanjem: mednarodni projekt Assessment of Transversal skills – ATS2020*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.